

Klimatrådets samverkansarena 2 dec 2025

Datum: 2 december 2025.

Tid: 09.00–12.00 (fika serveras från kl. 08.30).

Plats: Länsstyrelsen, Hamngatan 4, Jönköping.

Tema

Dagens tema är transporter och resor. Planeringsgrupp för denna arena är Jesper Agrelius (länsstyrelsen), Anders Bernberg (Vetlanda kommun) och Lydia Olofsgård (Energikontor Norra Småland).

Förberedelser inför samverkansarenan

Förbered dig genom att titta på och gärna ta med din organisations dokument inom transporter och resor, exempelvis resepolicy, trafikstrategi eller liknande dokument. Detta blir underlag till diskussioner under dagen utifrån särskilda frågor (se avsnitt 4 "Diskussion").

Se samverkansarenan som en möjlighet till ny kunskap, att berätta om det som pågår hos dig, knyta nya kontakter för kommande samarbeten eller lyfta en utmaning som du har.

Program

1. Mötet öppnas och inledning

Jesper Agrelius från planeringsgruppen öppnar och inleder mötet.

2. Kunskapshöjning: Trafikverket

Gästtalare Krister Wall, Jeanette Svensson och Maja Reichard presenterar Trafikverkets arbeten som rör klimatområdet (minskad klimatpåverkan, transporteffektivitet, klimatanpassning).

Hur Trafikverket jobbar för transporteffektivitet i samhällsplaneringsfrågor och exempel på åtgärdsvalsstudier.

Trafikverkets klimatmål och krav för byggande, drift och underhåll av trafikinfrastrukturen.

Den övergripande planen framåt innebär inte en minskning av klimatpåverkan från trafiken. Andra styrmedel behövs för att nå klimatmålen. Klimatpåverkan är inte en utgångspunkt i planeringen utan kommer in senare som en aspekt.

Genom "fyrstegsprincipen" arbetar Trafikverket för andra lösningar än att bygga nytt för att lösa problem när det är möjligt. Detta

2025-12-02

kräver samverkan med aktörer, exempelvis kommuner, som har rådighet över genomförandet av andra typer av åtgärder.

År 2015 kom krav på klimatkalkyler i projekt. Drivmedel står för en stor andel av de klimatpåverkande utsläppen. Målet är att bygga klimatneutral infrastruktur år 2040. HVO100 är det vanligaste alternativet, arbete sker för att främja elfordon. För att våga investera behöver marknaden att vi tillsammans tydligt visar riktningen framåt i våra kravställningar.

- 3. Kunskapshöjning: Energikontor Norra Småland, förstudie Växla**
Gästtalare Mattias Bodin från Energikontor Norra Småland presenterar förstudien VÄXLA. I projektet VÄXLA ska Energikontor Norra Småland skapa förståelse för vilka insatser som på kort och lång sikt kan minska koldioxidutsläppen från transportsektorn i länet.

4. Diskussion

Diskussion i grupp, fundera gärna i förväg både utifrån din organisation och samhällsnivå. Utgå från din organisations situation och förutsättningar:

- Vad ser ni som de största utmaningarna för transport/resande-omställning?
- Vad krävs för lösningar och vem kan lösa det?
- Var ligger hindren och var finns möjligheterna?
- Vad är er roll i omställningen och vad behöver ni för att ta steget?
- Kommunikationsinsatsen "Spara in 1 av 5 för klimatet" – Hur skulle ni kunna anamma insatsen kopplat till transportomställning?

I diskussionerna om lyftes vikten av mål och väl förankrade och implementerade interna policys för resor och transporter samt goda exempel på hur dessa kan förbättras och följas upp. Exempelvis arbetar Jönköpings kommun med en intern klimatväxlingsavgift där extra kostnader tas för resor med fossila bränslen som sedan används till klimatfrämjande åtgärder.

Genom samhällsplanering och samverkan behöver kollektivtrafik och cykling underlättas på bekostnad av bilanvändning när det är möjligt.

Behovet av en regional trafikstrategi lyftes.

2025-12-02

Trafikverket och exempelvis kommuner med flera kan ställa tydliga gemensamma krav i upphandlingar för att marknaden ska våga investera i fossilfria lösningar.

Andra typer av åtgärder för att åstadkomma beteendeförändringar diskuterades. Arbetsgivare kan främja hållbart resande exempelvis genom bonusar i form av ledig tid eller pengar för att välja tåg i stället för flyg. Biljettstrukturer kan påverka incitament och ekonomi för att fler ska välja kollektivtrafik. Kommunikationsinsatsen ”1 av 5” kan vara ett verktyg.

5. Summering

Summering efter gruppdiskussioner och avrundning.

6. Nästa års möten, avslut och tid till utvärdering

Nästa samverkansarenor för 2026:

- Torsdag 19 februari, förmiddag
- Tisdag 5 maj, heldag
- Torsdag 17 september, förmiddag
- Onsdag 2 december, förmiddag